

Anmeldelse.

Kaptajn R. W. Bauer: Haandbog i Mønt-, Maal- og Vægtforhold.
 Udarbejdet efter de nyeste og bedste Kilder. Kjøbenhavn,
 P. G. Philipsens Forlag 1881. (Første Levering).

Værket er beregnet til at ville udgjøre c. 10 Leveringer à 3 Ark i stort Medianformat (til en Pris af 85 Øre pr. Lev.); Leveringerne skulle udkomme med nogle Ugers Mellemrum.

Værket vil falde i tre Hovedafsnit: I det første gives der for de enkelte Landes og Handelspladsers Vedkommende, først de evropæiske og derpaa de vigtigste oversøiske, en Fremstilling af deres respektive Mønt-, Maal og Vægtforhold. Hovedvægten lægges selvfølgelig paa det i Øjeblikket bestaaende; men forsaavidt de ældre Forhold endnu have praktisk Betydning, hvilket de have i langt større Omfang, end man almindelig antager, behandles ogsaa de. For Danmarks Vedkommende gjøres der saaledes, for at nævne et Exempel, ikke blot Rede for Kronemønten siden 1875, men ogsaa for den ældre Mønt 1813—1874, Rigsbankmønten og Rigsmønten, endvidere for Courantmønten før 1813. For Frankrig gjøres der, for at nævne et andet Exempel, ikke blot Rede for det nugældende Metersystem, men ogsaa for de ældre Maal- og Vægtforhold, der endnu have nogen praktisk Interesse. Naturligvis er der her nogen Fare for, at det overvættede rige Stof kan føre for vidt; men Forf. vil bestræbe sig for væsenlig at holde sig til det, der har Interesse for den nordiske Forretningsverden. — I det andet Hovedafsnit ville de i Bogens første Afsnit omhandlede Betægnelser og Udtryk findes opførte i alfabetisk Orden med Angivelse af deres Størrelse osv. i danske og me-

Anmeldelse.

Kaptajn R. W. Bauer: Haandbog i Mønt-, Maal- og Vægtforhold.
Udarbejdet efter de nyeste og bedste Kilder. Kjøbenhavn,
P. G. Philipsens Forlag 1881. (Første Levering).

Værket er beregnet til at ville udgjøre c. 10 Leveringer à 3 Ark i stort Medianformat (til en Pris af 85 Øre pr. Lev.); Leveringerne skulle udkomme med nogle Ugers Mellemrum.

Værket vil falde i tre Hovedafsnit: I det første gives der for de enkelte Landes og Handelspladsers Vedkommende, først de evropæiske og derpaa de vigtigste oversøiske, en Fremstilling af deres respektive Mønt-, Maal og Vægtforhold. Hovedvægten lægges selvfølgelig paa det i Øjeblikket bestaaende; men forsaavidt de ældre Forhold endnu have praktisk Betydning, hvilket de have i langt større Omfang, end man almindelig antager, behandles ogsaa de. For Danmarks Vedkommende gjøres der saaledes, for at nævne et Exempel, ikke blot Rede for Kronemønten siden 1875, men ogsaa for den ældre Mønt 1813—1874, Rigsbankmønten og Rigsmønten, endvidere for Courantmønten før 1813. For Frankrig gjøres der, for at nævne et andet Exempel, ikke blot Rede for det nugældende Metersystem, men ogsaa for de ældre Maal- og Vægtforhold, der endnu have nogen praktisk Interesse. Naturligvis er der her nogen Fare for, at det overvættede rige Stof kan føre for vidt; men Forf. vil bestræbe sig for væsenlig at holde sig til det, der har Interesse for den nordiske Forretningsverden. — I det andet Hovedafsnit ville de i Bogens første Afsnit omhandlede Betænelser og Udtryk findes opførte i alfabetisk Orden med Angivelse af deres Størrelse osv. i danske og me-

triske Maal. — Dog vil for Mønternes Vedkommende Oplysningerne om deres Vægt og Finhed, deres Indhold af rent Guld og Sølv, deres Værdi m. m. for Overskuelighedens Skyld bliver sammenstillede i en særlig Mønttabel, der da skal danne Værkets tredje Afsnit. — Forf. lover at bestræbe sig for at gjøre alt saa overskueligt og tydeligt som muligt, saa at Værket tillige kan komme til at gjøre Fyldest som et praktisk Lexikon over alle i Handelen forekomende Mønt-, Maal- og Vægtudtryk.

Naturligvis maa det haabes, at Værket ikke blot bliver «overskueligt og tydeligt» men ogsaa nøjagtigt, og skulde der, efterhaanden som Værket skrider frem, opdages enkelte Trykfejl eller andre Fejl, blive de forhaabenlig ved Værkets Slutning rettede i en Trykfejlsliste.

Det er rigtigt, naar det i Subskriptionsindbydelsen hedder, at nøjagtigt Kjendskab til de forskjellige Landes Mønt-, Maal- og Vægtforhold er af Vigtighed for «enhver, der kommer i Berøring med det praktiske Forretningsliv.» Men dette gjælder ikke blot om Mønt i Betydning af Metal-Mønt, men ogsaa om Papircirkulationen; derom mere lidt længere nede. Det er ogsaa rigtigt, at den Betragtning, for hvilken det synes, at der i Mønt-, Maal- og Vægtspørgsmaal kun kan være Tale om nogle faa Størrelser, der ikke kunne nødvendiggjøre en Haandbog paa omtrent 500 Sider, — er meget flygtig. Allerede Møntforholdene ere indviklede nok (de hollandske Møntforhold), og endnu være staar det til med Maal og Vægt, uagtet Metersystemets Antagelse i saa mange Lande naturligvis har gjort Forholdene mere overskuelige og ensartede end tidligere. Selv i Metersystemets Hjem, i Frankrig, gjøre de paa forskjellige Provinspladser anvendte Maal- og Vægtenheder etc. Sagen indviklet nok. I England finder man den mest brogede Samling af forskjellige Garnmaal, navtiske Maal, Klædemaal, Maal for Tømmer, for Brænde, for Korn, for Øl, for Vin, Uldvægt, Kulvægt, Perlevægt, Medicinalvægt etc. etc. etc. Det danske Maalvæsen er som bekjendt heller ikke frit for at være indviklet, og endnu være bliver det, naar vi gaa til Landene udenfor Evropa. En tidssvarende, udførlig Haandbog over alle

disse udviklede men praktisk vigtige Forhold har den danske Literatur hidtil savnet, og Fremkomsten af et Værk som Kap-
tajn Bauers maa derfor hilses med Tilfredshed.

To smaa Forslag ville vi tillade os at gjøre. Det ene er det, at der i Haandbogen meddeles en Fortegnelse over de i Mønt-, Maal- og Vægtforhold hyppigst brugte Tegn og Forkortelser. Den praktiske Mand har Grund til at vente, at han i en Haandbog af et saa betydeligt Omfang som den foreliggende ikke forgjæves vil søge Forklaring af Tegn som f. Ex.: £, sh., d., fl., *hl*, *ha* osv. osv. Vi mene ikke, at Fortegnelsen skulde være udtømmende; thi det vilde være overflødigt (og umuligt); den behøver blot at omfatte de Tegn, man hyppigst træffer paa, men hvis Betydning dog ikke forstaar sig af sig selv.

Dette Forslag har nu ikke stor Betydning. Vort andet Forslag gaar endel videre, og er i Virkeligheden ikke saa lille.

Ved «Mønt» synes Forf., efter de udkomne Leveringer at dømme, kun at tænke paa Metal-Mønt. Men «et nøjagtigt Kjendskab til de forskjellige Landes» Seddel-Mønt er i vor Tid en ligesaa «afgjort Nødvendighed for enhver, der kommer i Berøring med det praktiske Forretningsliv», som Kjendskabet til Metal-Mønten, og det er næppe rigtigt at holde Papircirkulationen ude fra en Haandbog af den Art som den foreliggende. I det Øjemed at gjøre Haandbogen endnu mere brugbar, end den uden det vilde blive, henstille vi altsaa til Forf., om han ikke til sit Værk vil føje et Tillæg, om de vigtigste (ikke alle) Landes Papircirkulation. Heri skulde der bl. a. gives Oplysning om, om Sedler i de respektive Lande udstedes af Staten eller af en Privatbank, af en enkelt monopoliseret Bank eller af flere Banker, om Staten fører Kontrol med de seddeludstedende Banker, om den har fastsat Grænser for Emissionen, om der er Tvangskurs, om Statskassen er forpligtet til at modtage Sedlerne osv. Saadanne Oplysninger, der naturligvis kun skulde holde sig til det væsentlige og det i Øjeblikket bestaaende, vilde sikkert være ligesaa praktisk nyttige og betimelige som mange af de detaillerede Oplysninger om den metalliske Mønt.